

**І сутому
нагайтесь,
В свого не
чурайтесь...**
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07308
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2300
в Нью Йорку: (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI Ч. 129. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК ЧЕТВЕР, 11-го ЛИПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JULY 11, 1974 No. 129. VOL. LXXXI.

УНР І ОУН ПОКЛИКАЛИ КОНСУЛЬТАТИВНУ КОМІСІЮ

Мюнхен, (УНЦ) — Українська Центральна Інформаційна Служба (УНЦІ) уповноважена повідомити, що Провід Організації Українських Націоналістів і Виконавчий Орган УНР в чорній д.р. покликали до життєвої Консультативної Комісії, як це було заповідано в статті "Становищі", підписаній в жовтні м. р. Головою Проводу Організації Українських Націоналістів, Головою Українського Державного Правління Ярославом Стецьком і Президентом Української Народної Республіки в екзилі Миколою Лівшицьким.

У зазначеному "Становищі" зазначено: "Для здійснення наших національно-політичних завдань потрібна єдність у боротьбі самостійницько-державницьких сил з Л. Закликаємо всіх патріотів до здійснення цієї єдності. Для проведення акції в цьому напрямку просять покласти покликати окрему Комісію, яка розгляне також справу можливостей повороту революційної ОУН до Української Національної Ради".

Задачу Комісія має окремим значенням саме під сучасну пору тому, що в обличчя посиленого московського терору в Україні необхідна спільна акція українських самостійницько-державницьких сил в обороні України та катованих Москвою українських політичних в'язнів.

Консультативна Комісія має розглянути питання повернення революційної ОУН до УНР і взагалі справу єдності всіх українських самостійницько-державницьких сил у боротьбі за визволення України.

В ОБОРОНІ УКРАЇНИ

"Передайте лиш одне: мене тримають із божевільними, мені створюють постійне пекло! Намагаються зробити з мене божевільного, такого, як ті, кого вкидають до мене. Вони вбивці і людоді. Я не маю чим дихати!"

Цей одчайдушний крик Валентина Мороза з Владимирської тюрми, голос обурення і протесту, пролунав як тисячоголосе звернення до сумління, що вільного світу всіх українських політичних в'язнів, всіх переслідуваних і тероризованих за їхню любов до свого народу. Ву зобов'язує нас українців, тим більше, що Валентин Мороз у заяві "Замість останнього слова" на безправному московському судилищі заявив: "Буде суд. Що ж, будемо битися. Саме тепер, коли одинок написав покаянну заяву, другий перекваліфікувався на перекладача — саме тепер потрібно, щоб хтось показав приклад твердості... Випало мені... Тяжка це місія. Сидіти за ґратами нікому не легко. Але ж не поважати себе — це важче. І тому будемо битися!"

У зверненні з Рідних Земель Фронту Національної Оборони України стверджується: "Терор Брежнєва-Андропова перевищує терор Сталіна-Берія модернізацією методів ламаючи волю людини. Співавторами цього терору проти нас, за розгук нової хвилі сталінізму в Україні і в інших радянських республіках є також уряди ЗСР та інших країн капіталістичного світу, бо саме в час масових переслідувань КДБ вони зговорюються з Москвою без домішки здійснювати національні і людські права. Цими договорами Москва хоче гарантувати собі панування над поневоленими нею народами... Ми остерігаємо, що коли права людини і нації, свобода творчості і релігії не будуть захищені не лише нами, які сьогодні терпіли знущання і переслідування, а й усім культурним світом, то суцільний терор запаує у всьому світі, бо російські шовіністи й комуністи не зупиняться і не задовольняться здобутком..."

Тому український політичний самостійницький табір закликає ієрархії наших Церков і всю нашу громадськість, без різниці партійно-політичних, світоглядних і конфесійних переконань, а зокрема громадські, комбатантські, жіночі, культурні, наукові установи та організації одностайно підняти рішучий голос протесту і виявити свою солідарність із воюючою Україною, з незламними борцями за її національно-державну незалежність і права людини!

Якнайгостріше і якнайрішучіше протестуємо проти переслідування, тероризування, ув'язнювання, убивання борців за Україну і українських культурних творців, що вимагають свободи творчості, виступають проти національного і культурного геноциду російських імперіалістично-шовіністів на завойованих ними наших землях та в усіх інших поневолених Московією країнах. Протестуємо проти обмеження України, гоніння релігій і Церков. Найгостріше засуджуємо і тавруємо російський шовінізм, колоніалізм, тоталітаризм, що привели до позбавлення прав і вольностей нації і людини; засуджуємо заплановане московсько-більшовицькими окупантами т. зв. злиття націй в єдиний "советський", себто російський народ. Тавруємо силою і терором нацидівання письменників, поетів і мистців т. зв. соцреалізм, що має прославити російський народ, як "старшого брата", "непомилність" і всевладність його компартії та зацелювати в літературі і мистецтві духовне рабство. Тавруємо економічну експлуатацію України російськими окупантами, які накиннули кривавим терором комуністичну колективістичну систему, як сучасну форму панування Москви над народами в т. зв. СРСР, включно з запланованим поділом імперії на економічні райони, в якій Україна, як і за московських царів, знову має стати "Югом Росії..."

Стверджуємо, що так зв. УРСР не є жадною українською державою, а лише провінційно-колонією російської імперії, а "уряд" тієї колонії лише виконує директиви російського імперського центру.

Підтримуємо і повністю солідаризуємося із зверненням Фронту Національної Оборони України, в якому сказано: "Ми звертаємося до громадської думки світу стати в обороні українського народу проти російської деспотії. Хартія ООН і Декларація прав людини, підписана ж урядом СРСР і УРСР, закликає за кожним народом право на його національно-державну незалежність і забезпечує здійснення прав людини. Проте ж навіть власні закони є повністю нехтуваною партією й урядами СРСР та УРСР. Цей останній є лише колоніальною адміністрацією України, керованою з Москви..."

Разом із тим закликаємо увесь світ до боротьби: — за розподіл російської імперії на національні незалежні держави поневолених у ній народів і за відновлення на українських етнографічних землях суверенної Української держави; — за усунення окупаційних військ і московського терористичного апарату з України та з усіх інших утриманих Московією країн; — за свободу релігії, за права кожної нації і людини; — за скасування концтаборів і психіатричних тюрем, у яких каруються за свої переконання психічно здорові люди, за повернення з примусового заслання всіх тих, хто відважився критикувати і осуджувати антинародний московсько-советський режим; — за негайне припинення застосування у т. зв. психолікарнях, а насправді в психічних катівнях хемічних засобів ламаючи волю, нищення здоров'я і життя борців за права нації і свободи творчості; — за звільнення всіх ув'язнених борців за їхні національні, політичні і релігійні переконання, зокрема за свободу для Валентина Мороза, Юрія Шухевича, Святослава Караванського, З. Красівського, О. Терелі, Вячеслава Чорновола, Олександра Біленького, Івана Личука, Марії Пальчук, Євгена Пришляка, Євгена Сверстюка, Ігоря і Ірини Кав'юк (Закінчення на стор. 2-й)

Л. Новиченко у „Літературній газеті” розправляється з „Сучасністю”

Москва. — Майже уся сторінка органу правління Спілки письменників СРСР „Літературної газети” з 3-го липня зайняла стаття Леоніда Новиченка з Києва на тему „Тіні лихого минулого”. За своїм змістом стаття спрямована, як і зазначено у підзаголовку, „проти буржуазних націоналістів — фальсифікаторів української советської літератури”. Насправді вся стаття — це суцільна розправа советського українського літературного критика в першій мірі з журналом „Сучасність”, що появляється у Мюнхені. Л. Новиченко відзначає, що „Сучасність” з-поміж більшого числа антисовєтських періодиків „намагається демонструвати більше сучасну форму націоналістичної різновидності антикомунізму. Його редактори і автори, кажеться, вважаються у своєму оточенні навіть свого роду „лібералами”... В „Сучасності” дійсно працюють деяко витонченіше як в інших органах націоналістичної преси: хизують сучасною „демократичною” фразеологією, уникають надто запашних висловів, на які так щедрі їхні співбраття намагаються надати своїм писанням деякий „інтелектуальний” відтінок... Тут окремо увагою „обдаровують” українську советську літературу — і над цим треба зупинитися децю докладніше”. За словами Л. Новиченка, редакторам „Сучасності” не йдеться, однак, про те, щоб „правдиво” наслідити розвиток української советської літератури, а виступати на поверхню „всіх дисидентів” — відступників і відщепенців, які димуть зловоння до советського ладу і посягають на добре ім'я своєї країни і свого народу. Так серед українських „дисидентів” головним об'єктом їхньої симпатії були такі, як В. Мороз чи С. Сверстюк, не відомі на советській Україні читачам, але за це винищені в Мюнхені і Лондоні за „антисовєтські наклепи і фальшивки, що їх вони потаємно передавали на Захід. І, обов'язково, Л. Дзюба. Але тут вони зазнали неприємного афронту”. Мова тут, очевидно, про вимушену на Дзюбу покаянну заяву, якою „хизується” Новиченко, намагаючись довести, мовляв, зі ставкою „українських буржуазних націоналістів” на Л. Дзюбу не пощастило.

Але на цьому Новиченко не зупиняється. Він нападає на „Сучасність” за те, що на її сторінках критикується тенденція у советській українській літературі, зокрема за твердження, що українським авторам не можна застосовувати історичних тем. Далі йде мова про намагання „очорнити та викривити ідеї пролетарського націоналізму і дружби народів”. Очевидно, найбільш шкідливим для Новиченка є те, що журнал розкривав і засуджує русифікацію України і „нападає на дружбу українського і російського народів”. Критикуючи зміст „Сучасності”, Новиченко зокрема згадує І. Копелівця, Богдана Крайча, Вольфрама Бурггарда, Анну Горбач, Мирослава Прокопа.

Свою статтю Л. Новиченко закінчує пригадкою про те, що „в капіталістичних країнах є як могутні сили, які намагаються протиставити цьому процесу о і (міжнародного відпущення)”. В їх пропанагандистському таборі, як колись то в таборі фашистських загартників, знаходяться верховоди українських буржуазних націоналістів, які нічого не забули і нічого не навчилися. Головне їх завдання сьогодні — ідеологічне: фальшування, очорнювання, теоретичні міти, літературно-пропагандистські диверсії. З цієї причини, — зазначає Новиченко, — ми будемо ще чути і неприємніші і ще більш буди-яких намагаються інфальтрації, щодо будь-яких перекриттів приреченої ідеології”.

ВАЛЕНТИН МОРОЗ ПОЧАВ ГОЛОДІВКУ „ДО СМЕРТІ” — ІНФОРМУЮТЬ З МОСКВИ

Москва. — Агентство Юнайтед Прес Інтернешнел повідомило з Москви 9-го липня, що „український історик Валентин Мороз, який відбуває свій тринадцятилітній присуд за протисовєтські писання, почав голодовку страйк, як інформував сьогодні приятель. Цей приятель заявив, що Мороз, якому 38 років, буде продовжувати голодівку, що її він почав 1-го липня, до смерті, якщо його не перенесуть з Владимирської тюрми”.

Повідомлення агентства Юнайтед Прес Інтернешнел тільки підтверджує раніше одержані іншими шляхами інформації про план Валентина Мороза почати 1-го липня голодівку і не переривати її до того часу, поки советська тюремна влада не переведе його з найжорсткішої в СРСР Владимирської тюрми. Як відомо, советський академік-дисидент Андрей Сахаров при нагоді перебування в СРСР президент Ніконов, звернувся з апелем до Леоніда Брежнєва в справі Валентина Мороза, закликаючи советський уряд піти на зустріч вимогам Мороза. Цей апел А. Сахарова, як і інші заходи в справі Мороза, досі не принесли ніяких позитивних вислідів. Комітет Оборони Валентина Мороза при СКВУ в Торонті започаткував пікетування советської амбасади в Оттаві з 1-го липня, щоб звернути увагу публічної думки на долю українського історика-дисидента. В обороні Мороза з апелем до советського уряду виступило 200 канадських університетських професорів. У відповідь на цей апел советська амбасада в Оттаві, як відомо, поширила статтю Валентина Мороза, в якій інформувалося, що Валентин Мороз є „кримінальний злочинець” і що він відбуває кару за „кримінальні проступки”. Про В. Мороза там пишеться як про „кримінального злочинця-рецидивіста”, який через це одержав відповідну кару.

Раніше, 2 лютого ц. р., Головний Уряд Українського Народного Союзу окремою резолюцією схвалив постановити до розпорядження міжнародних організацій необхідні фонди на перевезення на Захід та лікування Валентина Мороза, Леоніда Плішча та інших ув'язнених у Советському Союзі українців, про що ці міжнародні організації: Червоний Хрест, Комісія Людських Прав при ООН та інші були належно поінформовані.

На основі всіх досі одержаних інформацій можна ствердити, що боротьба Валентина Мороза з советським режимом аступала у свою вирішальну стадію і що советські чинники зробили все можливе, щоб зламати волю В. Мороза, або його фізично знищити. З цього здалося справу Валентина Мороза, який з цих міркувань і проголосив голодівку „до смерті”.

Валентин Мороз

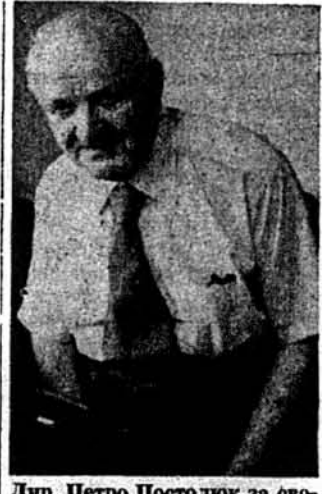
Програма Тижня Поневолеваних Націй в Нью Йорку

Нью Йорк. — Місцевий Комітет Тижня Поневолеваних Націй, що його очолює суддя Меттью Трой, інформує, що відзначування Тижня Поневолеваних Націй в Нью Йорку почнеться 14 липня урочистим Богослуженням в катедрі св. Патріка, о год. 10 перед полуднем. Безпосередньо після Богослуження буде оформлений похід, який пройде П'ятою еванго до 72 вулиці, а відтак до Центрального парку, де о год. 12 почнеться спеціальна мистецька програма з учасністю Хорватського та Ваварського танцювальних ансамблів. Головним промовцем на фестивалі буде Елмар Плер, голова Естонського Національного Комітету.

Відзначування Тижня Поневолеваних Націй триватиме до 20 липня. Як відомо, це відзначування відбувається на основі закону 86-90, схваленого Конгресом в 1959 р., який зобов'язує кожнорічного Президента ЗСА кожного року видавати з цієї нагоди спеціальне звернення у підтримку поневолеваних комунізмом і російським імперіалізмом народів у світі, які борються за свободу і незалежність.

ПЕТРОВІ ПОСТОЛЮКОВІ СПОВНИЛОСЯ 80 РОКІВ ЖИТТЯ

Джерсі Сіті. — В середу, 10-го липня, сповнилося 80 років життя д-ру Петрові Постолуков, одному із найвидатніших наших громадян, учасникові Визвольних Змагань, шість років він найбільше свого труду, знання і хисту вкладав у розвиток видавничої справи, останніх 23 роки у в-ві „Свобода”, як управитель його книгарського відділу. Короткий огляд життя і праці та заслуг д-ра Петрові Постолуков надрукований нижче статті д-ра Романа С. Голія. Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу та працівники Головної Канцелярії в в-ві „Свобода”, разом з всією нашою великою громадою, складають д-ру Петрові Постолуков з нагоди його 80-річчя найщиріші гратуляції та найкращі побажання на дальші многі і многі літа!

Д-р Петро Постолук за своїм робочим столом напередодні свого 80-річчя, 9-го липня 1974.

У 80-ЛІТТЯ ПЕТРА ПОСТОЛЮКА Написав Роман С. Голія

Нашим обов'язком є вшановувати громадських діячів та записувати в книгу нашої пошани їхні подвиги і шлях і вклад їхньої праці для популяризації й оборони українського імені, а тим більше тих осіб, що творили нашу історію та імена яких вже відзначені на сторінках історії України.

Пройдений шлях Петра Постолука є багатограним. Він народився 10-го липня 1894 року в селі Строні-Баби, пов. Золочів. В ранніх роках померла його мати, так, що опікувалася малим Петрусем його хрестна мама, Серафіма, дружина о. декана Карла Віттолюка. Кожної неділі по Службі Божій забирала вона хлопчика до себе, даючи про його виховання.

Петро Постолук закінчив гімназію в Золочеві і молодим юнаком, вже в серпні 1914-го року вступив до Легіону Українських Січових Стрільців. Від лютого 1918 року до 1-го листопада 1918 року він, як хорунжий, пов-

ніть службу ад'ютанта команданта Легіону УСС-ів, сотника Осипа Микитки, який за української влади був останнім Начальним Вождем УГА, виданий більшовиками і відтак розстріляний у Москві. В наступі на Кадетську Школу у Львові 3-го листопада 1919 року Петро Постолук був ранений — перестріл легенів. Вийшовши з лікарні, був звільнений на піркову із військової служби, але добровільно зголосився до праці в Персональному Відділі Державного Секретаріату Військових Справ, а в часі відвороту Української Армії голоситься до служби на фронт, де в березні 1919 року був призначений до 1-ї Бригади УСС-ів, як її ад'ютант в ранзі чотари. Після ліквідації Української Галицької Армії, Петро Постолук перейшов з кількома УСС-г-льцями, між ними чот. Іваном Портником, до повстанського загону отамана Волинич, де повинніть службу ад'ютанта Першого (Закінчення на стор. 4-й)

Вшановують чекіста Ю. В. Андропова

Москва. — „Правда” з 25-го червня інформує, що тут з великою урочистістю відзначувало 24 червня 60-ліття з дня народження шефа відомого Комітету державної безпеки КДБ (КГБ). При цій нагоді Андропов вручив нагороду, а М. Підгорний у своєму слові м.ін. сказав, що робота Андропова на відтинку „керівництва Комітетом відповідала вимогам партії. Вона спрямована на створення кінцевих умов для збереження нашого соціалістичного суспільства”. Згідно зі словами Підгорного, Андропов „віддає багато сил і енергії для скріплення і удосконалення цього важливого відтинку державної діяльності в душі кращих традицій советських чекістів, згідно з заповітом великого Леніна”. Як відомо, від кінця 1972 року під проводом Ю. Андропова ведеться інтенсивна кампанія проти дисидентів в СРСР і за час цієї кампанії значне число дисидентів арештовано та засуджено на довічні ув'язнення. Зокрема діячів був удар КГБ по дисидентському русі в Україні, де в грудні 1972 р. і в перших місяцях 1973 року арештовано понад 200 видатних діячів науки, культури і громадського життя, обвинувачуючи всіх їх у „протисовєтській пропаганді”. Більшість арештованих вже засуджено і вони перебувають або у в'язницях, або в концтаборах.

ЗСА та Еспанія продовжуватимуть військову співпрацю

Мадрид. — На закінчення своїх відвідин окремих європейських держав державний секретар ЗСА Генрі Кіссіджер прибув до Мадриду, де перерів розмови на тему подальшої співпраці між ЗСА та Еспанією. Практичний вислідом розмов у Мадриді було узгодження тексту декларації щодо військової амерікансько-єспанської співпраці, яка буде основою для дальших переговорів щодо збереження на території Еспанії американських військових баз. Проект американо-єспанської „декларції принципів”, що за своєю змістом нагадує Атлантицьку декларацію принципів, ініційовану Г. Кіссіджером та міністер закордонних справ Еспанії Педро Кортіна. Підписання декларації

ПОЛІТИЧНІ В'ЯЗНІ ПЕРМСЬКОГО ТАБОРУ ВИСТУПАЮТЬ В ОБОРОНІ ЄВГЕНА ПРОНЮКА

Нью Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). Група політичних в'язнів Пермського табору примусової праці, ч. 15, провела голодівку в оброні Євгена Пронюка, колишнього чекіста Інституту філософії Академії Наук УРСР. Причиною голодівки було те, що Пронюк серйозно хворів в тюрмі, але таборні в'язні, не зважаючи на його хворобу, змушували його виходити на роботу. Своєю солідарністю з Пронюком в'язні виявили ще й тому, що у тому часі до табору прибула дружина Пронюка, але таборна адміністрація відмовила їй права побачитися з хворим чоловіком.

Помер колишній головний суддя Ірл Воррен

Вашингтон. — У вівторок, 9-го липня, тут помер колишній головний суддя ЗСА Ірл Воррен, проживши 83 роки. Причиною смерті був удар серця. Воррен служив на пості головного судді від 1953-го року до 1969-го. Назваж, що їх він поінформував про хід і висліди першої конференції в Москві.

ГЕНЕРАЛ ФРАНЦІСКО
ФРАНКО ЗАХВОРІВ

Мадрид. — Згідно з офіційним повідомленням єспанського уряду 81-річний єспанський диктатор генераліссімо Франціско Франко захворів і знаходиться на лікуванні у лікарні. У ген. Франко настало запалення вен, пов'язане із сципном крові у нозі.

Які встановляли сегрегацію між расами. За каденції Воррена Найвищий Суд ЗСА такий надав ширші права для осіб, яких підозрювали в поштовженні злочинів. Наприклад, в 1966-му році Найвищий Суд рішив, що закон арештованого перештитуватиме поліції, він має право говорити із своїм адвокатом. Крім того, якщо арештований не має грошей на покриття коштів адвоката, то суд має покрити такі кошти.

Крім 16-річної служби на пості головного судді ЗСА, Воррен також протягом 4-ох років сповняв обов'язки генерального прокуратора Каліфорнії, був губернатором цього штату впродовж 12 років, а в 1948-му році був республіканським кандидатом на пост віцепрезидента ЗСА.

У Львові відбувся семінар пропагандистів

Tel. 476-9435

